beroepsonderwijs bedrijfsleven

Verantwoordingsinformatie, behorend bij het kwalificatiedossier mbo:

Apothekersassistent

Kwalificaties

» Apothekersassistent

Versie

Gewijzigd 2020

Geldig vanaf

01-08-2020

Penvoerder: Sectorkamer zorg, welzijn en sport
Gevalideerd door: Sectorkamer zorg, welzijn en sport
Op: 21-11-2019

Inhoudsopgave

Het kwalificatiedossier kan een verwijzing bevatten naar de volgende (verantwoordings-)informatie. Dit is geen onderdeel van de kwalificatie-eisen.

Verantwoordingsinformatie 4

1. Beroepscompetentieprofielen (bcp) 4
2. Examenprofielen 4
3. Arbeidsmarktinformatie 4
4. Trends en ontwikkelingen 4
5. Beroepsvereisten 5
6. Bijzondere vereisten 6
7. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen 6
8. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs 6
9. Onderhoudsagenda 6
10. Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie 7
11. Betrokkenen 7
12. Verblijfsduur 4 jarig 8
13. Aanvullende informatie 8
14. Certificaten 8

Verantwoordingsinformatie

1. Beroepscompetentieprofielen (bcp)

Het kwalificatiedossier Apothekersassistent is gebaseerd op de volgende beroepscompetentieprofielen:

- Beroepscompetentieprofiel Apothekersassistent 2019

2. Examenprofielen

http://kwalificaties.s-bb.nl/Handlers/CohortOutputLibrary.ashx?linkcode=17

3. Arbeidsmarktinformatie

SBB publiceert regelmatig gegevens over kans op werk en kans op stage/leerbaan van alle kwalificaties. Zie daarvoor https://www.s-bb.nl/kans.

Kans op werk
Per 2019 is voor de kwalificatie Apothekersassistent over het algemeen de vraag naar recent gediplomeerden kleiner dan het aanbod. In sommige regio's zal de vraag naar recent gediplomeerden veel kleiner zijn en in andere zullen vraag en aanbod in evenwicht zijn. Gediplomeerden van het bekostigd onderwijs ondervinden vergeleken met andere opleidingen veel concurrentie van gediplomeerden van het niet-bekostigd onderwijs.

Kans op stage
Voor studenten 'apothekersassistent' is de kans op stage landelijk gezien voldoende. De vraag naar stageplaatsen door bol-studenten en het aanbod van stageplaatsen door bedrijven is in evenwicht. Voor deze opleiding worden relatief veel studenten opgeleid via het niet-bekostigd onderwijs. Dit heeft gevolgen voor de kansen, omdat ook deze studenten stage lopen of een leerbaan hebben bij erkende leerbedrijven.

Kans op leerbaan
Per 2019 is voor de opleiding het aanbod van leerbanen door bedrijven enigszins groter dan de vraag naar leerbanen door bbl-studenten. Er zijn meer dan voldoende leerbanen beschikbaar.

4. Trends en ontwikkelingen

Wetgeving en regelgeving

Tijdens de werkuitvoering heeft de apothekersassistent te maken met verschillende wetten en regels. Veranderingen in de wet- en regelgeving hebben effecten op het werk van de apothekersassistent, zoals voortdurend veranderende verantwoordelijkheden en bevoegdheden (en dus ook risico's en aansprakelijkheden). Daarvan moet de apothekersassistent zich bewust zijn en kennisnemen. Ook zal de apothekersassistent hiermee rekening moeten houden in de communicatie met de patiënt om de juiste voorlichting te kunnen verstrekken.

Voorbeelden van deze wetten en regels zijn:

De Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO)
De WGBO benoemt de rechten en plichten van zorgvragers die een geneeskundige behandeling krijgen. De wet geldt voor medische onderzoeken en behandelingen, ook voor alle zorg die daarmee samenhangt.

De Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (WKKGZ)
De WKKGZ definieert wat goede zorg is en wat men kan doen als er ontevredenheid is over de geleverde zorg. De wet regelt onder andere de volgende dingen: een betere en snelle aanpak van klachten, het veilig kunnen melden van incidenten door zorgmedewerkers, patiënt krijgt sterkere positie en uitbreiding van de meldplicht van zorgaanbieders.

Wet op de beroepen in de individuele Gezondheidszorg (Wet BIG)
Het beroep apothekersassistent valt onder de Wet BIG en heeft een wettelijk beschermde opleidingstitel, ze heeft geen BIG registratie en valt niet onder het tuchtrecht.

Algemene verordening Gegevensbescherming (AVG/ Wet bescherming persoonsgegevens.

Geneesmiddelenwet
De geneesmiddelenwet regelt onder andere het veilig gebruik van geneesmiddelen

Falsified Medicines Directive (FMD)
Elke verpakking van een receptplichtig geneesmiddel in Europa moet vanaf 2019 een uniek serienummer hebben dat is vastgelegd in een centrale database. Alleen medicijndoosjes met geldige serienummers mogen worden uitgegeven.

Opiumwet
De Opiumwet verbiedt het binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen, te telen, te bereiden, te bewerken, te

verkopen, af te leveren, te verstrekken of te vervoeren, aanwezig te hebben of te vervaardigen van middelen die staan vermeld op lijst I en lijst II van de Opiumwet.

Wet Verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
Per 1 juli 2013 is de wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling van kracht voor de sectoren gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en justitie. De meldcode behelst een stappenplan dat duidelijkheid geeft over hoe te handelen bij vermoedens van geweld. Het gaat om een wettelijke verplichting tot het hebben van een meldcode en een plicht tot zorgvuldig handelen, niet om een meldplicht. www.meldcode.nl

Ontwikkelingen in de beroepsuitoefening

Complexe zorgvraag
Door de vergrijzing en toename van welvaartsziekten verschuift de acute zorgvraag steeds meer naar een chronische zorgvraag. Meer patiënten met verschillende aandoeningen maakt de zorgvraag steeds complexer. Daarnaast zorgt extramuralisering ervoor dat patiënten nu thuis verzorging krijgen. Dit vraagt om meer kennis over de complexe zorgvraag, hoe hiermee om te gaan, en hoe de medicatiebewaking en –begeleiding optimaal uit te voeren. Het verplaatsen van patiënten van het ziekenhuis naar huis vergroot ook de vraag naar het bereiden van geneesmiddelen op maat.

Patiënt als expert versus lage gezondheidsvaardigheden
De patiënt is vaar ‘specialist van eigen aandoening’: zij is goed op de hoogte van haar ziekte en de ziektebeelden en heeft bovendien de mogelijkheid om zelf informatie te verkrijgen over haar ziekte en/of geneesmiddel. Desalniettemin is er een groeiende groep patiënten met lage gezondheidsvaardigheden en/of laaggeletterdheid. Deze patiënten zijn vaak onvoldoende in staat om regie te nemen over de eigen gezondheid en/of informatie op te zoeken. Dit vraagt van de apothekersassistent specifieke communicatieve vaardigheden om praktische informatie te verstrekken, de therapietrouwheid te controleren en om de patiënten te coachen.

Diversiteit van de patiëntengroep
De culturele en etnische diversiteit van de patiëntengroep neemt toe. Er komen steeds meer anderstaligen in de apotheek, mensen met een andere cultuur en/of geloofsovertuiging en meer diversiteit van de leeftijd van de patiëntengroep. Dit heeft impact op het werk in de apotheek omdat er snel geschakeld moet worden en tegelijkertijd rekening moet worden gehouden met andere gewoonten en gebruiken, communicatie en taalbarrière.

Digitalisering en technologie
De beschikbaarheid van informatie wordt groter en er wordt steeds meer geautomatiseerd en met digitale systemen gewerkt. Ook de patiënt wordt digitaler. De beschikbare informatie over een patiënt kan desalniettemin nog gefragmenteerd zijn, omdat ze is verdeeld over verschillende zorgverleners. Deze ontwikkeling vraagt van de apothekersassistent dat ze zich hier van bewust is en dat ze in staat is om de beschikbare informatie op te kunnen vragen in verschillende softwaresystemen.

Focus op gezondheid bevorderen en preventie
De focus verschuift van zorg en genezen naar de algehele gezondheid van de patiënt. Hierbij speel preventie een belangrijke rol. Binnen de apotheek wordt steeds meer mogelijk om gezondheid te laten met en advies hierover te krijgen.

Patiënt centraal
Bij deze ontwikkeling wordt er gekeken naar wat de mogelijkheden van de patiënt en haar omgeving zijn en hoe de zorg daar het beste op kan worden ingericht. De patiënt centraal betekent ook dat er goede begeleiding is van de patiënt bij het gebruik van geneesmiddelen gedurende de gehele ziekteperiode, waarbij geregeld controles worden uitgevoerd. Op basis van deze controles worden eventuele bijstellingen gedaan. Het zorgproces wordt rondom de patiënt ingericht. De apotheek heeft een signaleringsfunctie van fysieke en mentale gesteldheid van de patiënt. Dit vraagt van de apothekersassistent dat ze in staat is om problemen te achterhalen, in te schatten waartoe de patiënt in staat is, monitoren van de patiënt en daarover in gesprek gaan met de patiënt en het zorgteam.

Bereiden
Sinds de invoering van de Geneesmiddelenwet in 2007 hebben de grootschalige bereide geneesmiddelen steeds meer terrein gewonnen. De bereidingen van medicijnen vinden steeds meer geconcentreerd plaats bij grootbereiders, bereidingsapotheken en bereidende ziekenhuisapotheken. Het op grote schaal bereiden is meestal veel goedkoper. De praktijk geeft aan dat zelf bereiden van belang kan zijn indien het commercieel product niet voldoet voor de toepassing bij de patiënt, een geneesmiddel tijdelijk niet leverbaar is of alleen tegen hoge kosten. In vrijwel elke ziekenhuisapotheek vindt Voor Toediening Gereed Maken (TVGM) plaats. Daarnaast is er de ontwikkeling dat er steeds meer ready to administer (RTA) spuiten op voorraad worden bereid in de ziekenhuisapotheek die aan dezelfde hoge kwaliteitseisen voldoen als de producten uit de industrie.

Van logistiek naar zorg
Steeds meer apothekers laten de (herhaal)medicatie buiten hun apotheek verpakken en etiketteren (central filling). Het doel hiervan is dat apotheken zich kunnen concentreren op inhoudelijke taken. De apothekersassistent kan zich dan meer op zorgtaken en medicatiebewaking richten. De apothekersassistent verzorgt de uitgifte, geeft uitleg over het recept en de medicijnen, beantwoordt vragen en licht het gebruik en werking van de geneesmiddelen toe. Routinematige activiteiten zoals het gereedmaken van herhaalmedicatie worden steeds meer ondergebracht bij gespecialiseerde apotheken.

Verschuiving naar digitalisatie van de patiëntcontacten
Er vindt steeds meer verschuiving plaats van face-to-face-contacten met patiënten aan de balie, naar contacten via digitale kanalen of per telefoon. Persoonlijke begeleiding staat centraal om zorg op maat te kunnen laveren en dat betekent 24/7 inspelen op de behoefte van de patiënt. De receptverwerking zal steeds meer digitaal gaan plaatsvinden, waarbij verslaglegging plaatsvindt in het elektronisch patiëntendossier. De apothekersassistent moet zich bewust zijn van de voor- en nadelen van verschillende en digitale kanalen en daarmee om kunnen gaan.

5. Beroepsvereisten

De gediplomeerde Apothekersassistent voert, volgens de Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG, artikel 34) de wettelijk beschermde opleidingstitel ‘Apothekersassistent’

In de wet BIG is dit als volgt geformuleerd

Artikel 34
1. Bij algemene maatregel van bestuur kan ter bevordering van een goede uitoefening van individuele gezondheidszorg de opleiding tot een bij de maatregel aangewezen beroep worden geregeld of aangewezen.
2. Indien toepassing wordt gegeven aan het eerste lid, wordt tevens bij de maatregel het gebied van deskundigheid omschreven van personen die de krachtens het eerste lid geregelde of aangewezen opleiding hebben voltooid. Bij of krachtens de maatregel kunnen geneesmiddelen worden aangewezen waarvan het toedienen tot het deskundigheidsgebied behoort van personen, die de krachtens het eerste lid geregelde of aangewezen opleiding hebben voltooid, en kan apparatuur worden aangewezen waarvan het gebruik tot het deskundigheidsgebied behoort van personen, die de krachtens het eerste lid geregelde of aangewezen opleiding hebben voltooid.
3. Aan degenen die de krachtens het eerste lid geregelde of aangewezen opleiding tot dat beroep hebben voltooid, is het recht voorbehouden een bij algemene maatregel van bestuur aangegeven titel te voeren.
Het desbetreffende besluit 501, luidt als volgt:

BESLUIT van 23 september 1997, houdende regels inzake de opleiding tot en de deskundigheid van de apothekersassistent (Besluit opleiding en deskundigheidsgebied apothekersassistent)
§ 2. Titel
Artikel 2
Het recht tot het voeren van de titel van apothekersassistent is voorbehouden aan degene aan wie het diploma is uitgereikt waaruit blijkt dat betrokkene met goed gevolg het afsluitende examen van een opleiding tot apothekersassistent heeft afgelegd die is opgenomen in het Centraal register beroepsopleidingen, bedoeld in artikel 6.4.1. van de Wet educatie en beroepsonderwijs.
§ 3. Deskundigheid

Artikel 3
Tot het gebied van deskundigheid van de apothekersassistent wordt gerekend het, onder toezicht van een apotheker of van een apotheekhoudende huisarts, bereiden, ter hand stellen en beheren van geneesmiddelen, het afleveren en beheren van medische hulpmiddelen, alsmede het geven van farmaceutische adviezen.
De genoemde deskundigheidsgebieden van de apothekersassistent zijn vooral terug te vinden in de kerntaken 1, 2, en 3 en dan met name de werkprocessen: 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 3.1, 3.2 en 3.3.

6. Bijzondere vereisten

Apothekersassistent
Nee

7. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen

Niet van toepassing voor dit dossier

8. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs

Van de beginnende apothekersassistent wordt verwacht dat zij zich middels het volgen van bij voorkeur door SANA geaccrediteerde bij- en nascholing verder zal bekwamen in het vak. Deze bij- en nascholing dient aan te sluiten op de ontwikkelingsmogelijkheden binnen de werkomgeving. De apothekersassistent (AA) heeft de mogelijkheid om door te groeien naar AA variant coördinerend apothekersassistent, AA variant kwaliteitszorg, AA variant FPZ en teamleider. Daarnaast kan de apothekersassistent doorgroeien naar farmaceutisch consulent door het volgen van een aparte opleiding. De gediplomeerde apothekersassistent heeft recht op doorstroming naar het hbo; farmaceutisch consulent of farmakundige.
Na een aantal jaar te hebben gewerkt als apothekersassistent, kan zij de hbo-opleiding Management in de Zorg gaan volgen.

Voor de ziekenhuisapothekersassistent (ZAA) is het bovendien mogelijk om zich binnen de ziekenhuisapotheek, door het volgen van bij- en nascholing, te specialiseren en zo meer verantwoordelijkheid te krijgen op een specifiek aandachtsgebied als kwaliteitszorg, onderzoeksmedicatie, 'bereidingen' (individueel en/of voorraad; aseptisch handelen en voor toediening gereed maken), geneesmiddeleninformatie, opname- en ontslaggesprekken of medicatieveiligheid. Ook kan zij zich richten op werkzaamheden voor een specifieke afdeling als intensive care of neonatologie.

De ZAA met minimaal een jaar ziekenhuiservaring kan de éénjarige MBO-opleiding tot ‘Pharmacy practitioner’ volgen.

Apothekersassistenten hebben ook de mogelijkheid om over te stappen naar andere functies zoals tandarts- of doktersassistent. Hiervoor is aanvullend (mbo-) onderwijs nodig.

9. Onderhoudsagenda

Onderwerp	Actie	Wie	Wanneer

Onderhoud kd's	Monitoren en zo nodig actie ondernemen/initiëren van visie, trends, wetenschap en ontwikkelingen in de beroepsuitoefening en op de arbeidsmarkt en dit jaarlijks plaatsen in onderhoudsperspectief	Sectorkamer Zorg, welzijn en sport	2020-2025
Ontwikkelingen beroepenstructuur en bcp's	Nieuwe bcp's en geactualiseerde bcp's worden aangeleverd door sociale partners	Sociale partners	2020-2025
Actualisatie kwalificatiestructuur en kwalificatiedossiers	Op basis van nieuwe en/of geactualiseerde bcp's worden kwalificatiedossiers aangepast	Sectorkamer Zorg, welzijn en sport	2020-2025
Actuele thema's	Inspelen op actuele thema's zoals doelmatigheid en bpv i.r.t kwalificatiedossiers en kwalificatiestructuur	Sectorkamer Zorg, welzijn en sport	2020-2025
Technologische ontwikkelingen	Doorvertaling van technologische ontwikkelingen naar kd's, keuzedelen en servicedocumenten	Sectorkamer Zorg, welzijn en sport	2020-2025
Algemene wet- en regelgeving	Monitoring algemene wet- en regelgeving. Zonodig gevolgen in kd's doorvoeren	Sectorkamer Zorg, welzijn en sport	2020-2025
Uitvoerbaarheid kwalificatiedossiers	Onderzoek naar uitvoerbaarheid van kwalificatiedossiers voor het werkveld en onderwijs	Sectorkamer Zorg, welzijn en sport	2020-2025
Uitvoerbaarheid keuzedelen	Onderzoek naar uitvoerbaarheid van keuzedelen voor het werkveld en onderwijs	Sectorkamer Zorg, welzijn en sport	2020-2025

10. Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie

Categorie	Kruis aan welke categorie van toepassing is :	Omschrijving
Categorie 1: Nieuw dossier		Dit dossier zat voorheen niet in de kwalificatiestructuur. Nadere toelichting is niet nodig.
Categorie 2: Nieuwe elementen		Dit betreft sterk gewijzigde dossiers waarop de Toetsingskamer een ingangstoets heeft uitgevoerd. Er is sprake van nieuwe of samengevoegde kwalificaties, certificeerbare eenheden, bcp's, etc. Bij de toelichting hieronder bevindt zich een samenvatting van de wijzigingen in dit dossier.
Categorie 3: Wijzigingen	x	Er zijn zaken gewijzigd in een bestaand dossier. Bijvoorbeeld inhoudelijke wijzigingen in de kerntaakbeschrijving of de werkprocessen. Ook kleinere wijzigingen, zoals het toevoegen van matrices voor rekenen/wiskunde, het herstellen van spelfouten, herformuleringen die geen betekenisverschillen inhouden en beperkte tekstuele wijzigingen vallen hieronder. Bij de toelichting hieronder bevindt zich een samenvatting van de wijzigingen in dit dossier.
Categorie 4: Ongewijzigd		Dossier is volledig ongewijzigd. Nadere toelichting is niet nodig.

- Het beroepscompetentieprofiel Apothekersassistent 2019 is verwerkt in het kwalificatiedossier.
- De patiënt staat centraal in plaats van het geneesmiddel.
- De apothekersassistent krijgt in haar werk te maken met de naastbetrokkenen van de patiënt. Dit is toegevoegd in het kwalificatiedossier.
- Kennis en vaardigheden zijn toegevoegd, verwijderd of opnieuw geformuleerd om aan te sluiten bij trends en ontwikkelingen en het nieuwe bcp.
- De titels van kerntaak 1 en de werkprocessen in kerntaak 2 zijn nieuw. De titels sluiten beter aan bij de dagelijkse praktijk en daarnaast wordt in de titels duidelijk dat preventie steeds belangrijker wordt.
- Onderdelen van het keuzedeel Specifieke doelgroepen apothekersassistent zijn verplaatst naar het basisdeel. Hierbij gaat het met name om kennisitems die zijn toegevoegd.
- De CanMEDS-rollen/competentiegebieden zoals beschreven in het bcp zijn verwerkt in het kwalificatiedossier. Bij de typering van de beroepengroep wordt beschreven wat de CanMEDS-rollen inhouden. Daarnaast zijn de CanMEDS-rollen gekoppeld aan de werkprocessen. In de titels van de werkprocessen is de bijpassende CanMEDS-rol/competentiegebied opgenomen.

11. Betrokkenen

Het kwalificatiedossier Apothekersassistent (gewijzigd 2020) is ontwikkeld in opdracht van de sectorkamer Zorg, welzijn en sport. Het marktsegment Assisterende gezondheidszorg heeft inhoudsdeskundigen voorgedragen uit onderwijs en bedrijfsleven die input leverden tijdens het ontwikkelproces. Het kwalificatiedossier Apothekersassistent (gewijzigd 2020) is gevalideerd door de sectorkamer Zorg, welzijn en sport op advies van het marktsegment Assisterende gezondheidszorg. De samenstelling van het marktsegment en de sectorkamer is te vinden op www.s-bb.nl.

12. Verblijfsduur 4 jarig

Niet van toepassing voor dit dossier.

13. Aanvullende informatie

N.v.t.

14. Certificaten

N.v.t.